

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	
Egy évre	3 frt — kr.
Félévre	1 frt 50 kr.
Negyedévre	— frt 75 kr.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre	2 frt.

Felelős szerkesztő:
Dr. BUZA SÁNDOR.
A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Deák-tér 29. sz.)
Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.
A lap megjelenik minden szerdán.

Rendkívüli dicsőség, páratlan kitüntetés jutott a földnek osztályrészül. A világmindenség hatalmas Ura, Istene mennyei fénylakából földünkre száll, hogy emberi testet öltson. Az Isten Fia részesévé lón az emberiségnek, hogy az emberiséget részesévé tegye az istenségnek. Emberré lesz, hogy az embert hasonlóvá tegye az Istenhez, hasonlóvá tegye — nem a mindenhatóságnak megosztásával, hanem tündöklő fényben ragyogó tökéletességének utánzásával.

És valóban azzá tette az emberiséget.

Megszületik a Bethlehem városkához közel eső sziklabarlangban az isteni kised, és ez esemény oly rendkívüli fontosságra emelkedik, hogy évszázadainkat ettől számítjuk. „Az ige testté lón.” És a Megváltó

ajkjainak lehetétől eltűnt az emberiség homlokáról az érzékiség bélyege, kemény szive megneemesült és a nemzetek arczatán gyönyörű hajnalpirként ragyogott fel az Istenhez való hasonlatosságuk. Az emberiség művelődésének története a bethlehemi nagy esemény után nem egyéb, mint azon eszmék és erők fejlődésének története, melyeket Jézus ültetett az emberiség szívébe. A karácsonyfán meggyuladt gyertyák fényessége, a megaranyozott édességek ragyogása azt a fényes változást jelképezi, melyet a ma született Megváltó hozott az emberiségbe, ki istenségének erejével áthatotta az emberi lét minden terét, mint a nap áthatja sugaraival a légét, elevenítvén, éltetvén, termékenyítvén mindenütt, hová csak melegítő sugaraik esnek.

„Dicsőség hát a magasságban Istennek, és békesség a földön a jóakaratu embereknek,” mert Isten egyesült az emberrel.

Ti, kik a nemzeteket kormányoztatok, jusson eszetekbe a szent karácsony-ünnepen, hogy az emberiség azóta öltött új, fonséges arczatot, a mióta az istenség egyesült az emberiséggel. Az Istenhez való

egyesülés kezdete az igazi haladásnak, valódi humanizmusnak és boldogító civilizációnak.

Ne szakítsátok el hát az embert az Istentől, mert amint az Istennel való egyesülés kezdete volt az igazi haladásnak, úgy az Istentől való elszakadás kiinduló pontja a visszaesésnek.

Ne szakítsátok el Istentől különösen a családot és a családban a gyermeket, mert az Isten első sorban a családdal egyesült és a szent család közvetítése által az emberiséggel.

Addig boldog a család, míg Istene van. Addig halad jó úton a gyermek, míg az Istennel társalkodik.

Az istennel társalkodva, angyallá lesz az ember; az Istentől elpártolva, démonná, furiává válik, mely pokolgépeivel vérfagyasztó jeleneteket idéz fel a civilizált társadalomban is.

Hadd gyuladjanak meg hát a családok megszentelt hajlékában a karácsonyfa gyertyái és ne feledje az ember azt a fényes változást, melyet a ma született kised hozott az emberiségre. Soha sem fog di-

TÁRCZA.

A karácsonyfa

legendája Bukovinában.

Közlő: László István.

Ádám és Éva a paradicsomból való kiűzetésük után este búsan ültek egymás mellett. Végtelen elhagyottaknak érezték magukat a pusztán. Éva sirt és elaludt. Álmában újra a paradicsomban sétált. A márdáldos, a lombos, gyönyörű kert pusztá volt. A madár nem énekelt, a lomb elhervadt, gyümölcs sem piroslott már a fákon.

A jó és gonosz tudásának fáján ült még a kigyó. Éva összeborzadt álmában, amint angyal szállott a fára, s a kigyó sziszogve gördült le a fáról. Az angyal kivette a fát gyökerestől s a tetőre ültette és ime kereszt lón a fából, melyen egy ember függött kiterjesztett karokkal s úgy látszott, hogy Ádám és Évát akarta megölelni és vigasztalni, de nem birt mozdulni. Madár szállott a fára, csőrével vagdosta a szegzek helyét, mintha ki akarta volna huzni a szegeket. Elrepült. Jött egy angyal s elrepült a kereszt terhével az égbe. A keresztfa ezután

elkezdett rügyezni és zöld ágakba borult, melyeket az angyalok csillaggal raktak meg, s azóta „karácsonyfa” néven ragyog a gyermekek örömeire.

„Tanulmányok”.

Irta Szitnyai Elek.

(Könyvismertetés.)

II.

A második rész ünnepi beszédeket, értekezéseket foglal magában. Hosszu volna mind azon szép eszmét elsorolni, melyek itt kifejezést nyernek. Ha az ifju azokat komolyan megfontolja, lehetetlen, hogy be ne látta, hogy az ő feladata az önképzés, mely azonban nem abban áll, hogy a társaságokban sokat tudjon beszélni, ismerje az egyes előkelőnek nevezett, de sokszor mosolyt keltő taglejtéseket, mozdulatokat, hanem hogy szorgalmas tanulás által fejlessze tehetségét, mert most a tanulás nemcsak szép, hasznos, de nélkülözhetetlen. Mennyi panaszt hallunk a szülők ajkairól, hogy fiuk nem akar tanulni, rosszul viseli magát az iskolában. Ugy lehet sajnálni az olyan szülőket. Gazdagok, a legnagyobb kényelemben élnek s rossz fiuk elkeseríti életüket. Már azt sem tudják, melyik gimnáziumba adják, mindenütt megbukik, pedig sok esetben volna a fiúnak tehetsége, csak hogy azt más dolgokra

fordítja: kártyázás, biliárdozás, lovaglás, tánc-iskola, deákbal, koresolyázás s hasonló dolgokon jár az esze. Az iskolai élet nem tetszik neki, már a nagyot akarja játszani, folyton társaságokba vágyódik, ott jól érzi magát, beszél a szezon tárgyakról, mond néhány éleztet s a bakfisek egészen el vannak ragadtatva. De látnak csak másnap, midőn a tanár felszólítja s az oly beszédes ajkak némán hallgatnak. Vagy azt susogják a szemben ülő társ fülébe: „Sugj, mert szekundát kapok”. Talán ép azon társnak ügyetlenségei felett folyt tegnap az élezelődés, hogy az milyen számár, még bókokat sem tud mondani, milyen esetlenek mozdulatai stb. De ime leültetik a gavallért, beírják a szekundát, értesítik a szülőket, hogy a fiu ismét nem tudott semmit; ne esodálkozzanak tehát, ha meg fog bukni karácsonkor. A kinevetett társ pedig feláll s feleletével kiérdemli tanárának dicséretét, mit az nem is von meg tőle, hanem az egész osztály előtt megdicséri. Itt találjuk a legszebb igazságszolgáltatást, hol nem jó tekintetbe az, hogy kiről is van szó: a főispán fiáról vagy a szegény földművelő gyermekéről. Ezen szép iskolai életet kedveltetni meg e könyv az ifjuval. Adja tehát az olyan szülő e könyvet fia kezébe s parancsolja meg neki, ha ugyan még hallgat a szülő szavára, hogy olvassa

vatja mulni a karácsonyesti családi örömek, mert az emberi szív mélyen érzi, hogy sorsa és boldogsága össze van kötve a bethlehemi kisdeddal.

„Diesőség a magasságban Istennek, és békesség a földön a jóakaratu embereknek.“

Dr. S. F.

Igazság és Szabadság. *)

Egy század óta hallatlan tünemény mutatkozik a keresztény népek életében. Soha, sem a pogány, sem a keresztény korszakban, az „állam“ mint ilyen, vagyis az állam gondozói, mint ilyenek, — mert ott hon mindenki fél — az istentelen emberektől — nem kerülgették az Istent, nem igyekeztek tőle szabadulni s nem igyekeztek az államot a vallástalanság pártfogójává s jogbiztosává tenni. A nagy francia forradalom óta, mely az „ész istennőjét“ emelte fel az oltárra, tart az államok apostasiája a keresztény vallástól, elpártolása Krisztus keresztjétől.

Franciaország tapasztalását röviden összegezte egy francia. Kiáltunk át oda véreinknek kérésünket: Emberek! A tapasztalt francziára hallgassatok: „Mihelyt (a kereszt) összetört: a világon többé megakni nem lehet. A népeket rémület fogja el és csakhamar összekeresgélnek darabjait a porban! a kétségbeesett közhatalmak pedig szövetkeznek, hogy az Istenséget újra kiáltásák.“

Ez a francia forradalom tanulsága. Akarjátok, emberek, megisméltetni?

Azt mondják az emberek: a szabadság elve követeli a vallástalanság szabadságát. Végzetes tévedés, melynek véges-végén — az enyészet örvénye tátong.

Nagy és tiszteletre méltó tényező az

*) Részlet, Dr. Bereznay Béla, nagytudományú egyetemi professzor e. i. prorektor s a „Religio“ szerkesztője magasröptű felolvasásából, melyet „Adventi gondolatok a kath. öntudat szolgálatában“ czímen tartott a „Kath. Körben“ f. hó 8-án. Szerk.

el s mondja el azon dolgokat, miket e sokat tapasztalt tanár ur az önképzésről, kötelességérzetről, az érdeklődésről, a tanulásról s a jutalmakról elmond. S ha a fiu csak kicsit is tud komolyan gondolkodni, belátja, hogy sok hiábavaló dolgot tett eddig s mily fontos kötelességeket mulasztott el miattuk. De ne ijedjen meg senki, mert azt senkisémondja, hogy az ifju ne szórakozzék előkelő társaságok körében, ne művelje magát a korsolya pályán, továbbá lovaglás, tornázás által ne edze magát; csak az van hangsúlyozva, hogy az első a kötelesség teljesítése, a pihenés csak a munka után következék. Hány ember mondta már, ha újra kezdené, ő lenne a legboldogabb ember, mert most már tudja, mit kellett volna tennie, hogy most azon helyet elfoglalhassa a társadalomban, melyre hivatva volt, de ifjúkori hanyagsága, könnyelműsége folytán most azt nem érheti el. Ime itt megvan mondva mit tegyen az ifju s ha követi, szép jövő áll előtte. Korán kijelöli az utat, s ha azon halad, nem fog csalódní. Egy értekezés fordul még e részben elő következő czímmel: „Az igazmondás a szónoklatban.“ Különbén hasonló értekezést találunk a harmadik részben is: „A szónoki előadás egyes kellékeiről.“ Szól ebben az előadó személyiségéről; a pauszáról, az interpunctiók, a lélegzetvétel paran-

ember szabadsága, elismerjük és fennen valljuk s magasztaljuk; de az erkölcsi világrend két sarkponton nyugszik, nem egyen; kettő körül forog, nem egy körül.

Szabadság az egyik, igazság a másik.

Azt mondjátok, emberek: követeli a szabadság! Az a kérdés: mit mond rá az Igazság?

Uralkodó kérdés mindig az marad: megengedi-e az Igazság?

Tehát az Igazság, az Igazság és harmadszor is az Igazság; ez az első.

A szabadság hozzá köteles igazodni.

Vagy talán már — a keresztény civilizáció 19-ik századának a végén — nem tudnátok többé, mint Pilátus, hogy mi az Igazság, és hol található?

Megmondjuk nektek mi, a ti testvéreitek: Hallgassatok!

Ott fekszik a bethlehemi istáló jászolyában — figyelmetlenségtek hidegében dideregve . . .

Oh ez az Igazság hozta le a mennyből az emberiség lelki nyugalmát, felmagasztaltatását és boldogságát; ez az Igazság legyen irgalmas hazánkat is nagy rázkódtatások nélkül keresztülvezérelni az emberi „szabadság“ odysseusi kalandjain!

Egek, harmatozzatok onnan felülről!

Nyíljon meg a föld, és teremje az üdvözítő Igazságot!

Fölvívás a magyar katolikusokhoz.

Élénk örömmel, lelkesedéssel közöljük lapunk mai számában Zichy Nándor és Esterházy Miklós Móríc grófok felhívását Magyarország kilencz millió katolikusához, melyben bejelentik az országos katolikus nagygyűlés megtartását az 1894. év január 16-án.

A magyar katolikusok régen s forrón táplált óhajuk megtestesülését üdvözlük az első kath. nagygyűlésben, mely 1894. jan. 16-án egy küzdelmes, borongós évnek küszöbén tartatik meg Budapesten. A kath. öntudat ébresztése után

csairól. Monhatni új irányt hirdet: Az előadásban a lehető legmérsékeltebb taglejtést, hanghordozást ajánlva, mert kik mindent teljes erővel akarnak előadni még az olyan költemények szavalásánál is, miket a költő felhevült phantasiája szült, azok valóságos tigrisek, dühöngők, betegek, rajongók képét öltik magukra. Felolvasások, különféle tanulmányok képezik a harmadik rész tartalmát. Ezek már nemcsak a tanuló ifjút érdeklik különösen, hanem a mivelt közönségnek is kellene s hozzá igen tanulságos élvezetet szereznek. „Mit nevezünk valódi műveltségnek?“ Sokan azt hiszik, ha másnál többet tudnak, ha külső modoruk kifogástalan, már műveltek. Pedig a valódi műveltség nem abban áll, hanem a léleknek harmonikus kiképzettségében, mely először elegendő általános ismeretekben, másodsor elegendő aesthetikai és erkölcsi érzelmekben, harmadszor elvek által vezérelt akaratban s negyedszer e belsőnek megfelelő külsőben nyilvánul. Ezt azután bővebben kifejti a szerző. A további részek; „Az álomról és annak jelentőségéről“ A „humor“ „Legkiválóbb kritikáinknak a kritikáról“. Ezek már magukba véve is oly érdekes témák, hogy felesleges elolvasásukat ajánlani, önmagukat ajánlják.

Végre a negyedik rész tartalmát szépirodalmi előadások képezik. Egy VIII.

Sopronban, Komáromban, Szabadkán nem következhetik más, mint egy országos ébredés; — a vidéki kath. tüntetések után nem következhetik más, mint az ország szívében nyilatkozó nagy kath. hit-, elv- és színvallás, mely érdekeinek megóvásáért most jelenik meg férfias öntudattal az ország színe előtt és arra van hivatva, hogy a szellemi törpeséget jellemző apathia helyébe a közérdeklődést s a katolikusok tette buzdulását léptesse.

„Tömörülés“, ez a modern kor jelszava; „tömörülés az egyházi és szellemi érdekek megvédésére,“ ez kell, hogy a magyar katolikusoknak is jelszavuk legyen, ha tönkre menni, ha az őket megillető helyről leszorítottatni nem akarnak. Buzdulásra, személyes érintkezésre, a társadalmi életben a katolikus öntudat érvényesülésére van szükségünk, hogy a nagy hitközönyt, mely a társadalmi téren a kereszténység szétzülését s a politikai életben a mellőzést és megsemmisülést vonja maga után, győzelmesen ellensúlyozhassuk s ez által a nemzeti, kulturalis életet is a kereszténység ébredése által a legnemesebb s legáldásosabb társadalmi erővel gazdagítsuk. Ez keresztény és egyszersmind hazafias vállalkozás.

E nagy munkára hívjuk fel a kath. férfiakat! Fogadják készséggel meghívásunkat s jöjjenek a kitűzendő határnapon fel Budapestre.

Az előkészítő bizottság nevében:

Gr. Esterházy Miklós M. Gr. Zichy Nándor,
elnök. elnök.

Lapszemle.

A közjogi ellenzék a nyáron a politikai vegyes házasság sokoldalú mutatóványával örvendeztette meg a nemzetet. Már akkor

osztályba járó ifju a magyar irodalom segédkönyve gyanánt alkalmasabbat alig talál. Itt röviden, de velősen vannak leghiresebb költőink vezéreszméi előadva. Az ifjunak, ugyanis nem szabad azzal megelégednie, hogy tudja elsorolni, miszerint ennek és ennek a költőnek irálya magyaros, folyékony képekben fordulatokban gazdag s a következő műveket írta melyeket gyakran csak cziméről ismer. Hanem kutatnia kell, hogy az illető nagy férfiak mit vallottak Isten, az ember czélja, a világ, öröm és fájdalom s más ily jelentékeny kérdésekről. Hogy az életnek eszményi oldalát is ismerje, s azon szép elvekben keressen menedéket, midőn pessimismus szállja meg. Próbálja meg az ifju, menjen ki a szabadba, álljon egy emelkedettebb helyre, hol körülette ezer virág árasztja illatát, tekintsen a meszsze távolba, hol egy tükörsima tó felületén játszanak a nap sugarai, honnan kék hegyek tűnnek szemébe, s tapasztalni fogja, mit a szerző Berzsenyi Dániel méltatásának bevezetésében mond: „Nemes érzelem és szép gondolat az az isteni szikra, mely az emberi élet mulandóságában nemcsak a halhatatlanságot hirdeti, hanem világít is az élet homályos és összekuszált utain és a megelégedés és boldogság melegét árasztja fájdalommal és gonddal terhelt életünkben“. Keble duz-

megemlítettük, hogy a kormánypárt családi élete sem valami megnyugtató, csak hogy a kormánypárt sokkal okosabb, hogysem csipőre tett kezekkel a piacra álljon ki veszekedni. A hét folyamán azonban a kormánypárt belső családi életében két jellemző jelenség játszódott le. Az egyik az Atzél-Lelbach ügy, a másik a Tibád bukása Hatkóczyval szemben. Az első magingatja a bizalmat a parlamentarismusból, a másik pedig egyáltalában nincs hivatva a tehetségesebb elemeket munkára hívni föl. Az egyikben, mint a másikban a lapok a Tiszaklik ideges ujjait látják. Az egyik úgy, mint a másik, bárhonnan vegyék is eredetüket, közállapotainkat nem valami előnyösen jellemzi. Gondolkodtunk rajta, mikép jellemezhetnők a kormánypárt eljárását pár szóval. Abban állapotunk meg, hogy, miután ez az eljárás úgy félig-meddig nem a föld felett, a szabad levegőn, de a felszinen alul játszódik le, legjobb volna azt a kormánypárt patkányrendszerének nevezni el. De térjünk a dologra.

Mint tudjuk, se Atzél, se Lelbach nincs meg a választók névsorában. Ez okból mind a két választás ellen folyamodással éltek. Az Atzél választását már két ízben is megsemmisítették, mert a Tiszakliktól távol áll, a Lelbach érdekében azonban, mert nevezett a Tiszaklik hive, hosszú huzavonával oda vitték a dolgot, hogy ügye csak a jövő évben kerüljön a ház elé, mikorra aztán Lelbach már benne lesz a választók listájában, s így, ha új választásra kerül is a dolog, Lelbach megint csak talpra essik. Hogy az ily eljárás hivatva van-e a polgároknak a törvény tiszteletét fokozni, annak megítélését olvasóinkra bizzuk.

A szabadelvű pártnak ez a válfaja egy más esetben is ad életjelt magáról. Mint tudva van, a közigazgatási bíróságnál szóló törvényjavaslatot a belügyminiszter megbízásából Tibád Antal szerkesztette. Ez okból Hieronyminak az lett volna az ohajtása, hogy a nevezett javaslat előadója is Tibád legyen. A kormánypárt patkányrendszere azonban Tibádot hét szóval hat ellen meg-

zadni fog a lelkesedéstől s elfeledve minden földi bajt, lelke a szép gondolatok szárnyain emelkedik és a légben éneklő pacsirtával fogja áldani a mindenség teremő Istenét.

Hogy a tanuló minél nagyobb kedvvel foglalkozzék a nemzeti irodalommal, szól a nemzeti irodalom tanulmányozásának haszna- és fontosságáról. Azután a következő nagy nevű költőink műveinek vezéreszméit fejtegeti: Berzsenyi, Kölesey, Vörösmarty, Arany, Tompa s Petőfi.

Végül „A kedélyes és nem kedélyes emberek” című tanulmányban hasznos ember-ismeretre tanít.

Mint Kármán, a szerző is azon szándékkal fogott tollat, hogy jobbitson; mi mint mondja, nem jelent egyebet mint az igaz, szép és jó eszméit a végtelenségnek ezen örökkévaló formáit az emberi értelem és szív világába átplántálni. Azon nemes esél elérésére, hogy t. i. a haza ifjúságának és a mivelt nagy közönségnek tekintetét az igaz, szép és jó világára irányozza, ő megtette azt, mit tehetett. Hogy azonban ez megtörténjék, ahhoz a mi akarunk is szükséges, nem szabad tehát szemünket ezen szép világ elől becsuknunk. Az ifjúságnak ezen szerető és szeretett atyja, jóakarója, barátja röviden, de valóban adta elő gondolatait, feltárta böles tapasztalatait, csak rajtunk áll tehát, hogy azokat magunkévá tegyük. E. V. . . .

buktatta s előadónak Latkóczy Imrét választotta meg. Mennyivel jobb, mond a választás után egy képviselő, hogy a javaslatot Tibád csinálta s Latkóczy lett az előadója, mintha Latkóczy szerkesztette volna, s Tibádnak kellene előadnia. Az éle nem rossz, de jellemzi közállapotainkat, hogy nemcsak a közjogi ellenzék, de a kormánypárt is szomorú vegyes házasságban él.

Péntek Ferencz, ref. hitoktató s a „Pesti Napló” ref. ügyeinek rovatvezetője, lapja megbízásából Debreczenben s Miskolcra járt az ottani egyházpolitikai hangulat megfigyelése végett. Mint a jelenségekből alaposan következtethető, Kun Bertalan püspök az egyházpolitikai javaslatokért nemcsak hogy nem rajong, de azokat határozottan elítéli. Nagy kár, hogy Kun Bertalan ref. püspök Péntek Ferencz, különben hü jelentésének hírlapi közlését utólag sürgönyileg megtiltotta.

A kormánypárti sajtó nagyra volt avval, hogy a képviselők a vita előtt a költségvetés gyors lebonyolításában megállapodtak. Azt híresztelték, hogy ez a bizalom jele s előlegül szolgál a kormány egyházpolitikai javaslataiért. Mi már akkor is kijelentettük, hogy a kormánypárti sajtó rózsás álmokat álmodik, azért a bizalmi kérdést a költségvetés tárgyalása során kissé részletesebben világítottuk meg. S azt hisszük, hogy a bizalmatlanság már ekkor is teljes kifejezésre jutott. Most azonban az appropriatio kérdésénél még élesebb alakot öltött az, mint a költségvetés tárgyalása alkalmával. Az ellenzék nyílt és határozott bizalmatlanságot jelentettek be s valószínű, hogy a főrendek is, bár az államháztartását nem fogják megakadályozni, de ki fogják találni a módját annak, hogy bizalmatlanságuk kifejezésre jusson: mert a kormányellenesek a főrendiházban tulnyomó többségben vannak s napról-napra szaporodnak. Apponyi határozottan kijelentette, hogy a kormány iránt bizalmatlan: mert összes javaslatai nem egyebek taktikázásánál, mert egyes kezdetleges sikereit csak azért mutatja fel, hogy a fontosabbakat annál hatályosabban megakadályozhassa. Ezért Apponyi minden javaslattal szemben szabad kezet tart fenn, az egyházpolitikai kérdésekben pedig tárgyilagos, de szigorú bírálatot jelentett be.

Wekerlének az a nyilatkozata, hogy Szapáry nem a Hentzi szobor ügye miatt bukott meg s hogy a kormány egyházpolitikai állásfoglalása már 1892.-évi június 26-án megtörtént, újabb rejtély elé állítja a nemzetet: mert akkor, ha sem a Hentziszobor, sem az egyházpolitikai kérdések nem oka a Szapáry bukásának, az a kérdés merül föl, mi hát a tárgya a Szapáry bukásának?

Drakulits Pál, szerb nemzetiségű képviselő nyilatkozatai érdemelnek még kiválóbb figyelmet. Szerinte hazánkban a hivatalos nyelv csakis a magyar lehet, e nyelvet a szerbek szívesen tanulják, a szerbek külön nemzetiséget képezni nem akarnak, nekik még külön nemzetiségi törvény sem kell, mert a szerbek magukra nézve az ilyeseket sértésnek tekintik.

Wekerle miniszterelnök Drakulits hazafias nyilatkozataival szemben hideg és rideg maradt, mint az érekszobor. Bizonyosan az bántotta, hogy Drakulits, mint a nemzeti párt hive, azt is előadta, hogy a kormánypárt az ő vidékén azzal korteskedett Apponyi ellen, hogy Apponyi a nemzetiségek elnyomására tör. De az államférfiúnak az ilyesekre nem szabad sulyt fektetnie: mert a Drakulits nyilatkozata nyílt, hazafias,

beesületes és érett gyümölcs s ennek az ize és tápláló ereje akkor is meg van, ha azt a nemzeti párt kosarában kínálják is. Wekerle Drakulits nyilatkozataival szemben oly téren mozgott, mely arra mutat, hogy a nemzetiségek hazafias érzelmeinek erejét nem érti s nincs államférfiúi érzéke ezeknek méltatására.

De mi a kő! Hát a vármegyék hol maradtak? Majd el is felejtettem. Pedig ez is kikapta a maga részét a múlt hét politikai életében. Kifizették, nem aranyvalutánk huszkoronásaival, de ujdontat új bronz pénz-zel. Ki ne emlékeznék a tavasz gólyájára, a vármegyére! A vármegye nyeldeste a főrendiház tagjait, mintha békák lettek volna. A katholikus sajtó már akkor is mondta, megárt. De a megye nem hajtott az okos szóra. Kerepelő csőrében egy-egy főrendi házi tagot tartva, fellépett bátyája romjaira, s járta a Vitus tánczát. Azt kerepelte, hogy független. Mi már akkor is mondtuk, hogy a megye csak az alföld szélmalma. A tavasszal örült, mert a szél a budai hegyek felől fujt: most már nem forog a kereke, mert beleesett a téli lucokba. Mint a haza őrszeme, oda vágyott a ház asztalára, először az egyház, azután a főrendek ellen fordulva: mert a mi szabadelvűségünk fő jellemvonása, hogy az legyen, a mit mi akarunk, ezért el kell söpörnünk mindent magunk elől, a mi utunkba áll.

S mi lett a megye e nemes fáradozásainak a jutalma? Az, hogy a miniszter kijelentette, hogy a megye ideges, a megye mámoros. A kérvényi bizottság tehát ráadta a kényszerzubbonyt. Mint a boltban bepakolják a cukrot, kávé, a kérvényi bizottság is akként pakolta be a megyéket. Erős spárgákkal összekötözte s ráirta: a mór mehet. A miniszter hóna alá vágta s a tavasszal a főrendiházra kerepelő gólyákat télviz idején egy hivatalos asztal lomos fiókjába csapta be. Itt dideregnek most a megyék a kényszerzubbonyban. A tavasszal tündér táncz, most a télen nagy rabláncz.

A megye úgy járt, mint az ócska sor házaló zsidaja. Ez nadrágot árult. A vevőnek nem kellett a nadrágja, mert a nadrág bűdös volt. Kérem, mond a házaló, nem a nadrág bűdös, én vagyok bűdös. Ime, nem a főrendiház a dohos, de a megye a dohos. Nem a főrendi házat kell reformálni. A megyét fogják reformálni. De ha a megye legény a gáton, most vegye elő a Botond bárdját, most fujja meg a Lehel kürtjét s mi elismerjük, hogy a megye a tavasszal nem szélmalom volt. Lám, a curia második tanácsa hatalmas miniszterével szemben is megmondja az igazat, nemesen és férfiasan. Nyugdíjba távozó elnökétől nem tud megválni a nélkül, hogy ki ne jelentse, hogy működése nem volt szenvedélyes, de higadt, sokoldalú ismereteivel s mély tudományával nem a személyeket, de a hazát szolgálta. Ez a testület önálló. Az ilyen testület nem kerül a lomtárba, mint a megye.

Szegény vármegye! Hazám ősi jogainak védő bátyája, Botond bárdja, Lehel kürtje, de megjártad ebben a fene telephonos világban! Sajnállak, szivemből sajnállak!

Mennyi dictio, mennyi tóoszt, mennyi drága zónajegy, mennyi lárma, mennyi banket, mennyi hazafias duzzadt kebel elfér most egy polgárminiszter hóna alatt! A megyék példája a függetlenség mintája: mert aki nem függ, az független, a ki hason fekszik, az nem függ: tehát a megye független. A megye nem szélmalom.

De a kormány is megjárta s vele

együtt tavaszi hangadói is. Mert akkor, mikor a miniszterelnök a főrendiházat reformálni akaró vármegyéket vasra verte, maga volt az első, a ki megfujta a futás riadóját. Ugy tesz, mintha kegyelmet gyakorolna, pedig a szavakban, melyeket futása közben visszakiált, a maga számára kéri a kegyelmet. Mutatja ezt a szabadelvű lapok fenyegető hangja. Ezek a miniszterelnök mélabus hangjai közé durhangokat vegyitene. Hát csak árulgassák a kormány kegyeit másoknak, például a megyéknek, mert ezek rá vannak szorulva. A főrendek megélnék a maguk emberségéből is. Ha nekik épen úgy tetszik, beállhatnak alsó-háznak is. S bizony nem ártana, ha az az alsóház egy kicsit megdohosodnék. A főrendek azonban jelenleg a fakó után csak mosolyogva kiáltják: Jó utat! Mert a miniszter a megye csomagjával fut, retiral. Ez az egyházpolitika első hátrálása. Itt kezdődik a göb: a nemmenési visszavonulás. A futás még akkor is csunya, ha hasznos, hát ha még haszna sincs. S ugyan ki volna oly balga, a ki e meghátrálást a diadal érzetének tartaná?

Tavaszzsal mily szép napokra virradt a szabadelvű tábor! S ime mily változékony a világ sora! Most a lucskos tél sűrű ködében vesznek el. A szabadelvűek nagy üstököse: Eötvös még nagyító üvegen sem látható a szemhatáron. Nagy néha csak a tolla hegye látszik ki az „Egyetértés“ homokbuczkáiban. Így adják a jó tanácsot a főrendeknek. A bizalmi kérdés forró kását kerülgetik, a melybe maguk sem mernek bele harapni a házban. Már számadatokkal is kezdenek foglalkozni. A szavazatokat az ujjakon számolgatják. Az eredmény pedig: ha így, hát úgy, ha úgy, hát így. Az alsóház ez esetben így, az esetben úgy. A főrendiház pedig vagy így, vagy úgy. Ezek az „Egyetértés“ biztos adatai. Wekerle szerint pedig a győzelem több mint bizonyos, akár csak a nagybányaiak szavazatára gondolva. De az „Egyetértés“ a Wekerle optimismusát nem osztja. Hát osztán ha még a pessimista „Egyetértés“ is optimista a maga számításában?! Mert az egyiknek ez nem kell, a másiknak az s így a házat valódi mikroszkopikus vegyelemzésnek kell alávetni. S a biztos vegyelemzés kísérlete csak január 16.-ka után kezdődhetik. Hát ha ekkor talál kitűnni, hogy még a pessimista „Egyetértés“ is optimista most!

Az arany-valuta és az ezüstnek értéktelenítése.

II.

A büszke arany a fémek királya, és a legközelebbi rokona a szerény ezüst már ősidőktől fogva uralkodnak mint hatalmas tényezők a világ pénz piacán.

Jámbor elődeiük e két nemes fém nemzeteti vagyonunk egyes egyedüli forrásának és képviselőjének tartották. Nézetük szerint az arany és ezüst akár pénz alakjában vannak forgalomban, akár mint nagybecsű s művészeti ékszerek ragyognak, megtartják nagy belértéküket. A háboru, vagy más közeledő veszedelem előtt elrejtett, vagy fukarságból és pénzvágyból a földben elásott arany és ezüst pénznemek, ha évszázadok múlva ismét a napvilágra kerülnek, megtartják teljes értéküket, sőt sokszor még nagyobb becsűek. Még a törmelék arany és ezüst is az átolvasztás után visszanyerik előbbi értéküket.

Azért elődeink, tekintettel az arany és ezüst állandóan maradó, s nagyértékű belbecsére, e két nemes fémeket a nemzeti vagyon kizárólagos kincsének tartották és becsülték.

Azóta nagyban változtak az idők és velők a nemzeti vagyonról való fogalmaink is.

Manapság a természet, a művészet a kis és nagy ipar összes terményei, művei, és gyártmányai, melyek a közéletben használhatók s értékesíthetők, képezik az államok, s a nemzetek vagyonának kifogyhatatlan s dúz forrásait; az arany szemü buza épügy mint a ténakészítéshez használt gubacs; a legfinomabb szövet gyártmány nem különben mint a szenyves rongy, melyet az utczaseprő a szemét dombból kikapar, s a papirgyártáshoz szállit. Mindegyik a maga értéke és haszonvehetősége szerint a nemzeti vagyon egy-egy alkatrészét képezi.

Az arany és ezüst leszállottak a közönséges árucikkek sorába, és úgy mint ezek a kereskedelmi kinálat és kereslet szabályainak vannak alávetve.

Tanulságos példát nyujtanak arra a mostani valuta rendezési, és az általános pénzvizonyok.

Az aranynek ára élénk kereslete folytán napról-napra hágott; valóságos aranyláz ragadta meg a pénzpiacot; és beteljesültek a költőnek szavai: „Nach Golde drängt, am Golde hängt doch Alles.“ (Mégis csak arany után tolakodik, s aranyon csüng mindenki.)

Az ezüstnek ára ellenben teljes elhanyagolása folytán nagy mérvben súlyedt s csökkent.

Haupt Ottomár, Párizsban élő hírneves, és valuta ügyekben első rangú szakember, az aranyvalutának heves védője, tulzottságban az ezüstöt nyomorult, s pénzverési czéloknak végképen meg nem felelő fémnek nevezi, s majdnem kevesebb becsűli egy kopott rozsdás lópatkónál.

Ehhez hasonlóan nyilatkozik nem csak az ezüstről, hanem az aranyról is, a szellemű Edison T. A. mondván: „A vas a legértékesebb érc; az arany és ezüst semmire sem használhatók, míg a vasat az emberek nem nélkülözhetik.“

Sok tekintetben igaza van a nevezett világhírű electricusnak, kivált ha a vas mellé még a kőszén is állitjuk. Az ásványországnak ezen rengeteg mennyiségben elterjedt két terménye nem csak kiállja a versenyt az aristokratikus arannyal és a gentry ezüsttel, hanem általános használhatóságánál fogva túlhaladja azoknak értékét.

Vasból készülnek vitéz katonáink fegyverei, de a békés, szorgalmas földművelőnek ekéi, kaszái, s minden egyéb mezőgazdasági eszközei is. Vasból készítettnek a különféle iparágaknál szükséges szerszámok, s szintén vasból állitvatnak elő a mindennapi életben előforduló ezer meg ezerféle nélkülözhetlen más tárgyak.

A kőszén pedig mint becses és nélkülözhetlen tüzelő anyag nem csak a háztartásnál van nagy használatban, hanem vele fűtjük hatalmas gőzgépeinket, s tartjuk azokat állandó mozgásban; általa nyer a közlekedés, és az óriási gyáripar több milliárdnyi lőerejű munkát.

*

Az ezüst értéktelenítésének főképp 2 oka van; az egyik a részben már bekövetkezendő demonetizálása, vagyis annak jövőre csekélyebb és korlátolt használata pénzverési czelokra; miután nem csak Osztrák Magyarország, hanem a nagy és népes India, és a hatalmas Egyesült álla-

mek készülnek áttérni az aranyvalutához; melynek következtében az ezüst csak a közforgalomban okvetlenül szükséges kisebb értékű pénznemek veréséhez fog használtatni.

Az egyesült államokban eddig fenállott ugynevezett Shermann Bill (törvény) szerint köteles volt a kormány havonként 4¹/₂ millió unczia, vagyis 140000 kg. ezüstöt a termelőktől átvenni. és érette ugyanannyi értékű papírpénz jegyeket kibocsátani. Az idézett törvény a legújabb időben hatályon kívül helyezettvén, az említett tekintélyes ezüstmennyiség marad a termelők rendelkezésére, és vár vevőkre.

Az ezüst értéktelenítésének másik oka ez időszertől bő termelésben rejlik, mint az alább közölt statisztikai adatokból kitűnik.

A demonetizált és közönséges kereskedelmi czikké fajult ezüstnek ára bőtermelése és leszállott haszonvétele, vagy kereskedelmileg kifejezve, a kinálat és kereslet közötti aránytalanság folytán tehát csökkent, és értéke nagymérvű veszteséget szenvedett.

Az egész világ arany- és ezüst termelése az 1890-iki évben.

I. Európa.

	Arany.	Ezüst.
Németország	1851 kg.	350,324 kg.
Franciaország	200 „	71,117 „
Spanyol és Portugal	— „	51,502 „
Ausztria	22 „	35,863 „
Olaszország	206 „	34,428 „
Belgium	— „	24,622 „
Magyarország	2131 „	17,050 „
Oroszország	39,412 „	13,667 „
Skandinavia	88 „	10,093 „
Angolország	50 „	6,794 „
Török- Görög- és többi országok	10 „ %	3000 „ %
Együtt	43,970	24.46. 618,461 14.20

II. Amerika.

	Arany.	Ezüst.
E.-Államok	49,421 kg.	1695,500 kg.
É.-Amerika	4,160 „	1215,543 „
Brasília	1,742 „	230,460 „
D.-Amerika	7,913 „	230,274 „
Együtt	63,236 „ 35.16	3371,777. 77.35

III. Azsia.

	Arany.	Ezüst.
Japán	382 kg.	36,855 kg.
India	3,009 „	—
Ázsia	8,020 „	20,000 „
Együtt	11,411 „ 6.34.	56,855 „ 1.31

IV. Afrika.

	Arany.	Ezüst.
Afrika	15,392 kg.	8.59.

V. Ausztrália

Ausztrália	45,767 kg.	25.45. 312,033 kg. 7.14
------------	------------	-------------------------

Az egész világ

termelése 179,776 kg. 100. 4359,126 kg. 100.

Összes pénzérték koro-

nákban 575,283,200 kg. 653,868,900 kg.

Az 1890-iki évben az egész világ összes aranytermelése volt 179776 kilogramm, és nem érte el ¹/₄ részét a 4359126 kilogrammból állott ezüsttermelésnek. Az aranynek pénzértéke tett 575 283 200 koronát, az ezüsté pedig 653 868 900 koronát. Ezen pénzértékek kiszámításánál 1 kg. szinarany 3200 koronával, 1 kg. ezüst 150 koronával számított. Azóta az aranynek ára tetemesen fel, az ezüsté pedig leszállott.

A világ összes arany és ezüsttermelésének oroszslány része esik az új világra; a mennyiben az összes aranytermelésnek 35.16 %-ka, az összes ezüsttermelésnek 77.35 %-ka Amerikára esik. Egyedül az egyesült államok termeltek az említett évben 49421 kg. aranyat, és 1695 300 kg.

ezüstöt. Ezen aranytermelés mellett bátran és biztosan áttérhetnek az aranyvalutához; csak hogy aztán a többi államoknak, melyek arany szükségletüket Amerikában szokták fedezni, kevés vagy semmi vásárolni való arany marad, mert az aranykivitel Amerikából csökkenni fog.

Az európai államok között az aranytermelésre nézve első helyen áll Oroszország, 39412 kg. évi aranytermeléssel, utána következik Magyarország aranytermelése.

Magyar- és Erdélyország arany- és ezüsttermelése az utolsó 3 évben.

Év	A termelés mennyisége		A termelés értéke	
	Arany	Ezüst	Arany	Ezüst
	Kilogramm		Forintok	
1890	2131	17049	2972,041	1534,473
1891	2183	16736	3046,440	1506,294
1892	2246	18423	3134,437	1658,143
Átlag	2187	17403	3050,973	1566,303

Csekély ugyan saját aranytermelésünk tekintettel az új valuta aranyigényére; de miután 1 kg. szinaranyból 3280 korona veretik, az átlagos évi 2187 kg. termelésből 7173360 korona kerül ki. Ha sikerül az aranyvaluta életbe léptetéséhez szükséges, a bel- és külforgalom igényeinek megfelelő aranyértéket megszerezni, és összetartani, akkor a magyar aranyból vert, ám- bár csekély korona összeg, mint becses pótlék számba vehető.

Nézzük végre Angolország aranytermelését, mely ország a tiszta aranyvalutát már 75 év előtt vezette be, és azt, dacára hogy saját évi aranytermelése csak 50, mond ötven kilogrammot tesz, mégis mainapig derekasan fentartja.

Angolország London fővárosával, mely nem csak a világ kereskedelmi forgalmának centruma, és a világ pénzpiacján a közmondás szerint az első hegedűt játsza, nem szorul a saját aranytermelésére. Miért? mert az egész földkerekséget behálózó, virágzó kereskedelme és ebből kifolyó hitele, továbbá óriási gyáripára, és egyéb természeti kincsei, u. m. jövedelmező vas és kőszénbányái miatt, nyitva állanak előtte a nemzeti vagyonosodás és gazdagodás minden dusa, aranyat jövedelmező forrásai s mindenek felett Angolország összes intézményei s érdekei rendezett politikai és közigazgatási viszonyai folytán, minden irányban a földkerekségén mindenhol hatalmasan megvanak védve.

Magyarország mint agricultur állam bir elég természeti vagyonnal és kincsesel. Ha az állam a mezőgazdasági és technikai képezettség miveltetésére kellő gondot fog fordítani, s az ipar sokféle ágainak valamint a kereskedelem lendületes fejlődését és kiterjesztését erélyesen elő fogja mozdítani; ha a tőkepénzes vállalkozók egyszersmind realis üzletemberek lesznek; ha az állam háztartás a kellő takarékosággal minden újabb állam kölcsönök, illetőleg adósságok nélkül fog kezelteni, mely utóbbiak Luigi Luzzati volt olaszországi pénzügyminister helyes megjegyzése szerint a modern államok rossz daemonjai; ha hitelünket, fizetési képességünket, és az általános bizalmat fentartani képesek leszünk; és végre ha valódi szabadelvű és céltudatos politikai és közigazgatási viszonyok fognak uralkodni: akkor de csak is akkor a mi aranyvalutánk is úgy, mint Angolországban, erős gyökeret fog verni, és biztos alapon fog állni.

Hilaris.

Hazánk.

Püspöki konferencia lesz ismét Budapesten Vasary Kolos hgprimás elnöklete alatt a jövő január hó közepén. A konferenciára, melynek tárgyát a kongrua ügye képezi, a káptalanok is hivatalosak lesznek. Ezekon kívül a nagyobb egyházi javadalmak birtokosait is meghívják a tanácskozásra.

A szent László-Társulat Bpsten tartott harminczegyediki közgyűlésén, melyen gróf Zichy Nándor világi elnök elnökölt, az egyházi elnöki tisztről lemondott Schlauch Lőrincz bíboros nagy váradi püspököt egyhangu lelkesedéssel a társulat tiszteletbeli elnökévé választotta meg. Helyére egyházi elnökül egyhangulag dr. Steiner Fülöp, székesfehérvári püspök választotta meg. A Szent-László-Társulatnak hármasszáz tagja van: Közvetíteni a katolikusok hódolatát a szent Atya iránt a péterfillérek útján; gondoskodni Magyarország katolikus fiairól, kath. vallásu gyermekeiről a távol keleten; és gyámolítani a szegény egyházakat a szegény iskolákat a messze keleten.

Az egyházpolitikai javaslatok előadói. Teleszky Istvánt a házasságjogi, Jelinek Arthurt az állami anyakönyvelésre vonatkozó, Wlassics Gyulát a vallás szabadságkörülatát szabályozó s végre Nedeczey Jánost a zsidó vallásról szóló törvényjavaslat előadójának választotta a képviselőház igazságügyi bizottsága.

Az aquinói Szent-Tamás-Társaság f. hó 14.-én tartotta harmadik felolvasó ülését. Dr. Bognár István egyet. tanár elnöki megnyitván az ülést, utána dr. Kiss J. bejelenté, hogy a társaságnak 15 alapító és 17 pártoló tagja van. A bejelentések után Tomcsányi Lajos jézustársasági atya tartott egy nagytudományu előadást „Kant feltétlen parancsáról.” Majd Notten Antal, a „Magyar Állam” belmunkatársa tartott igen érdekes előadást „Az akarat szabadságának fogalmáról.” Mindkét előadás után élénk és élvezetes eszmecsere volt.

Reiner főherceg, katonaiszolgálatának 50-ik évét most tölti be, ez alkalomból a király hozzá üdvözlő levelet intézett.

A budapesti sz. Imre-Önképző-Egylet nézve a f. hó 16.-án tartott felolvasó estély örökre emlékezetes marad s az egyet történetének egyik legfényesebb lapját képezi. Huszár Elemér jogszigorló tartott előadást. „A polgári házasságról szóló törvényjavaslat ismertetése” ezimen. A hallgatóság közt ott volt Dr. Schlauch Lőrincz bíbornok püspök, Csemegi Károly val. bel. titk. tanácsos, Dr. Asembrier Antal és Dr. Györfly Gyula országgyűlési képviselő, kik az egyetlet magas látogatásukkal tisztelték meg. A felolvasónak tartalmas, mélyreható előadását figyelemmel hallgatták meg s annak végeztével a bíbornok ur Ő Eminentijára elismerését fejezte ki a felolvasás fölött s az egyetlet tagjait önképzésre, munkásságra s a katolikus hitben való buzgó megmaradásra buzdította. Ezután a magas vendégek a tagok lelkes éljenzése közt távoztak.

Külföld.

Cantu Cezár, a világhírű olasz történetíró, kinek kath. szellemű nagy világtörténelme a szent-István-Társulat kiadásában magyar nyelven is megjelent, f. hó 8-án ünnepelte Milánóban kilenczvenedik születésnapját. Ez alkalommal számos üdvözlőt kapott a világ minden tájáról.

A vád alá helyezett Avakumovics kormány ügyében a végtárgyalás holnap lesz. A törvényszék 16 bíróból áll, a védelmet 24 ügyvéd viszi.

Tassenati, olasztudós szerint a niktin megöl mindenféle baccilust; a szivarozást tehát föltétlenül egészséges dolognak mondja.

Mohamedán hercegnőből apáca. A bilimbiai volt szultán leánya, akit atyjának elűzése után kath. missionariusok neveltek föl s Mária Terézia névre kereszteltek, Milánóban kolostorba lépett.

Olaszországban a Crispi-kabinet végre valahára nagy nehezen megalakult. Minő lesz működése? Olyan sőt még szomorubb, mint a bukott Giolittié, ki mint szintén szabadkőműves teljes erejével rajta volt, hogy aláása és aláásatassa a tekintélyt, megrontsa az ország morális érdekeit, meglazítsa azon kötelekeket, melyek békében együttartják a társadalmat.

Vidék.

— **Nagy-Károly.** A vármegyei közgyűlés báró Vécsey Józsefnek, mint a szatmárbikszádi h. é. vasut engedményességének kérelme folytán megengedte, hogy az építendő vasut, a Bikszádig vezető törvényhatósági uttest egyik oldalát, az alapkövezés széléig, — úgy hogy a szükséges elkorlátozás még az alapkövezeten kívül essék, — a vasut céljaira felhasználhassa, oly kikötéssel, hogy a használatba vett uttest fentartásához szükséges fedanyagokat szállítani, a vízlevezetést és műtárgyak fentartását saját költségén eszközölni köteles. Végül megengedi a vármegye közönsége, hogy ezen használati jog, a tulajdonjog fentartása mellett a központi telekkönyvben is kitüntettessék.

— **Eljegyzési ünnepély** volt f. hó 12-én a vármegye székházában, a mely Szatmár és Máramaros vármegye két előkelő családját hozza rokoni kötelékbe. Ugyanis e napon váltott jegyet csebi Pogány Zsigmond szolgabíró, Pogány Ödön főszolgabíró s urmezei nagybirtokos és neje Szaploneczay Zsófia fia, Ujfalussy Sarolta kisasszonnyal, ujfalussi Ujfalussy Sándor es. kir. kamarás, Szatmár-vármegye főispánjának és neje báró Uray Leonának kedves és szép leányával.

— **Ugocsavármegye** december 12-iki rendkívüli közgyűlésében Lónyay Sándor főispán indítványára elhatározta, hogy József főherceghez 25 éves jubileuma alkalmából feliratot intéz. Ugyancsak a főispán indítványára elhatározta, hogy Firezák Gyula munkácsi püspököt legutóbbi hazafias pástorlevele kibocsátásáért a törvényhatóság üdvözli.

— **Mező-Petri.** P. Flódung József és P. Gulyás népműsítőket tartanak nálunk a leg-

üdvösebb eredménnyel. Legközelebb folytatják áldásos működésüket Kálmádon és Szaniszlón. Utóbbi helyen csak megújítása lesz a múlt éven tartott missiónak. A népmissió tulajdonképpen lelki gyakorlat a nép számára. Mind kettőnek kiválóan üdvös voltát szükségtelen említeni. A karpinettói papság (Olaszthonban) exercitiumokat tartott XIII. Leo pápa ajánlatára. Exeritium után testületileg megköszönték a pápának, hogy alkalmat nyújtott nekik a lelkigyakorlatokra. Ez alkalommal a szent Atya következőleg nyilatkozott: Sokat tettem már szülővárossal: nyilvános kutakat ásattam, iskolákat építtettem, templomokat restauráltam, de semminek sem örülök annyira, mint, hogy szülő városom papságának alkalmat szolgáltathattam a lelkigyakorlatokra. Én magam felette becülöm a lelkigyakorlatokat. Sokáig bizonytalanságban voltam lelkem állapota felett. Sok lelki könyvet olvastam, de nem lettem kielégítve, míg csak szent Ignác sz. Gyakorlatok könyve kezemhez nem jutott. Alig hogy olvastam, felkiálték: Ez az én könyvem! Ennek alapvető elmékedése elegendő egy egész világot megtéríteni.

„Hogy megértsd a lelkihangot,
Jöjj a békés csöndbe halkán;
Érthetőbb az fuvalomban
Mint a vészben és viharban.”

(Veber F. V. Dreizehnlinden.)

— **Tiba.** (Ung m.) Huszonöt éve annak, hogy Köröskényi Elek mint esküdt, szolgabíró, utóbb főszolgabíró tisztviselője a szobránczi járásnak. Az ottani közönség most ünnepet készül rendezni a főszolgabíró jubileumára. Bizottság alakult, melynek az a tiszte, hogy megállapítsa a jubiláris ünnep részleteit.

— **Józsefháza.** Ember Ignác színréváljai kereskedő a józsefházai róm. k. templom részére értékes oltárszönyeget ajánlódokozott, mely jótéteményért saját, valamint a hitközség nevében is hálás köszönetét fejezi ki Moldován Endre józsefházai lelkész.

— **Csap.** A folyamnépesség a Tisza mellett levő vasuti őrház s a posta hivatal között telefont létesített, minek vízáradások alkalmával igen nagy hasznát lehet venni.

Helyi hírek.

— *Szives olvasóinknak és munkatársainknak boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk.*

— **Püspök urunk ó méltósága** az aquinói Sz.-Tamás-Társaságnak alapító tagjává lett.

— **Papszentelés.** Püspök urunk ó méltósága holnap reggel adja föl az áldozári rendet a papnevelő intézet kápolnájában Wolkenberg Alajos tanulmányi felügyelőnek.

— **Az új kanonoki kinevezés kérdéséhez.** Bámulatos, mily élénk érdeklődést tanúsítanak protestáns testvéreink katolikus egyházunk ügye iránt, a mely szokatlan érdeklődést a legújabb kanonoki kinevezés alkalmából a lapok útján fenyegető hangú reflexióikban kifejezésre juttatni sziveskedtek. Mit szólnának protestáns testvéreink majd ahoz, ha az üresedésben levő második protestáns lelkészi állás betöltésekor a közvélemény leple alá vonulva, mi katolikusok is bátorkodnánk óhajainkat érvényre juttatni. A választ mindenki tudhatja. Hát uraim, ami az egyiknek igazságos, a másiknak méltányos. Mi tiszteljük a közvé-

leményt és jogosultságát el nem vitatjuk, de csak addig, míg valakinek törvényen alapuló szabadságát nem sérti. A szabadság ezen hirhadt korszakában engedessék meg a kath. egyháznak is az a szabadsága, hogy a saját ügyeit a saját törvényei, saját felfogása, saját eszejárása szerint intézhesse. Az egyház szabályai a kanonoki kinevezést kizárólagosan a püspök joghatósági körébe utalják, mert a káptalan a püspöknek, a kánonok szerint, legközvetlenebb tanácsát képezi. A kanonokok a püspöknek kiválóképen bizalmi férfiak. Hát uraim, nem képtelenség volna-e az, valakire ráerőszakolni azt, hogy kihez legyen bizalma. A közvéleménynek, melynek az egyház érdekeitől messze eső elemei nem is ismerhetik az egyház igaz érdekeit, talán csak még sem lehet jogosult beleszólása abba, kihez legyen egy püspöknek bizalma. A közvéleménynek igen szép tért jelöl ki a lelkes buzgólkodás azon a téren, a hol az ország törvényei kath. és protestáns férfiakat egyformán jogosítanak fel a közvélemény jogosultságának érvényesítésére. Például egy országos képviselő választáskor. De a mi ügyeinkre nézve mi is azt tartjuk, amit mindenki életelvnek tart: „Az én házam az én várom.” Egyébként kijelentjük, hogy nem személyekről szólunk, hanem csak az elvet akartuk hangoztatni azokkal szemben, akik finom műveltségük dacára a jogi fogalmakat összezavartatni engedték.

— **Kinevezés.** Dr. Binder András, pápai t. kamarás, a papnevelő intézet lelkiigazgatója a püspöki székesegyház sekrestye-igazgatójává nevezetett ki.

— **Az irgalmasnővérek** zárda-templomában a boldogságos Szűz szeplőtelen fogantatása ünnepén, melyen dr. Keszler Ferencz prelátnak-kanonok, zárdai superior celebrálta az ünnepélyes szentmisét és P. Tamás János jézusiársasági atya mondotta az alkalmi szentbeszédet, — a zárdai kandidáta-növendékek közül nyolezan öltöztek be s vették föl a fátyolt u. m. Müller Gizella (Meinrada) Nagy-Szombatból; Schuster Terézia, (Timothea) Szatmárról; Vilhelm Julia (Bonita) Károlyfehérvárról; Stupiczky Ilona (Reinélia) Esztergomból; Pöppel Katalin (Nikodemia) Bajorországból; Preszter Anna (Eutemia) Bajorhonból; Heiczman Mária (Hildeberta) Bádénból; Velkei Emilia (Prudencia) Kalocsáról. — Adja Isten mindnyájoknak a kitartás kegyelmét.

— **† Özv. dr. Mayer Józsefné** szül. Vinnay Mária f. hó 17-én, hajnali 5 óraker hosszas szenvedés után, életének 60-ik évében, a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után elhunyt. A megboldogultnak hült teteme f. hó 19-én fél 3 óraker tétetett a róm. kath. szertartás szerint örök nyugalomra. A megboldogultnak lelki üdvéért az engesztelő szentmise áldozat ugyanazon nap d. e. 10 óraker mutatott be a Mindenhatónak a helybeli székesegyházban. Adjon neki a Mindenható örök üdvösséget!

— **Uj gyógyszerár.** Witt Miklós Árpáduczán levő uj gyógyszerárát a városi hatóság küldöttsége f. hó 16-án délután hivatalosan megvizsgálta s a forgalomra megnyitottnak jelentette ki.

— **A munkás betegsegélyző pénztárnál** szükséges hivatali állások betöltését az igazgató választmány f. é. december hó 14-én eszközölte. Az eredmény a következő: megválasztott könyvelőnek Ruprecht József kereskedő, pénztárnoknak Polyánszky Mik-

lós iparos: orvosoknak a szatmári részen Dr. Kelen József: németiben Dr. Wallon Gyula; hivatal-szolgának Árti Mihály. A segélypénztár, mint 1894. évi január 1-én kezdi meg működését.

— **Hirdetmény.** Az 1894. évi sorozáshoz az itteni illetőségű 1873-ik évben született hadkötelesek összeírása befejeztetvén, a védtörvény végrehajtása tárgyában kiadott utasítás I-ső rész 30-ik §-sa értelmében az összeírás folyó év december hó 14-től december hó 24-ig az itteni katona ügy osztályánál közszemlére kifüggesztetett. Megjegyzetetik, hogy mindenki, a ki a.) valamely kihagyást vagy téves bejegyzést vesz észre, vagy b.) az illetőségi sorozó járason kívül állítás megengedése, vagy a szolgálati kötelezettség teljesítése tekintetében megengedett valamely kedvezmény iránti folyamodványok ellen kíván kifogást tenni, felhivatik, hogy ezt a polgármesteri hivatalnál jelentse be. Szatmár 1893 december 10-én Kiss Geon főkapitány.

Szerkesztői üzenetek.

B. F.—St. F. F.—Kn. M. Különlegesen is boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk.

H. J. — „Jég a kegy, de kérge v é k o n y”
Budapest. E. V—r. Rövid elbeszéléseket vagy más szépirodalmi dolgozatot szivesebben vennénk. A francia, német, olasz irodalom bő anyagot szolgáltat.

Sz. S.

„A jó erkölcs bérezen lakik a mi üdvünk,
Mienk akkor lesz csak, ha fáradsunk, küzdünk.
Ki nem fázik, izzad s a virágos utat
El nem hagyja, hozzá soha fel nem juthat.”

M. Petri. Köszönet. De a megelőző hír már kiszedetett.

Mit vegyünk karácsonyra?
és hol?

A mi czélszerű és hasznos!!

PÁSKUJ IMRE

„Hazai iparcsarnokában”
vehetünk:

1 vég valódi szepességi len vásznat, vagy

1 vég „ „ sifon gyölcset „

1 szép „ „ aszt. terítéket „

1 szép „ „ kávé. terítéket „

1 tuczat „ „ disz törülköző „

1 „ „ zsebkendőt „

1 szép kalotaszegi terítőt „

1 „ „ asztal futót „

1 „ „ kátrinczát, „

1 „ disz kötényt, „

valami szép női fehérmemüt, „

„ „ férfi ingeket, „

gallérokat, nyakkendőket, „

1 férfi kalapot, „

1 női sapkát, „

1 „ muffot, „

1 „ gallért, „

1 „ bluszt, „

1 szép női ruha kelmét, „

1 jó szövetet, férfi öltönyt, „

szép és jó harisnyákat, „

1 „ szőnyeget, „

1 „ pokróczot, „

1 „ paplant, „

1 „ téli kendőt és sok más czélszerű disztárgyakat, kezdett munkát, stb. és a kinek szüksége van egy **mennyasszonyi** vagy **vőlegényi kelengyét!**

A „Budapest“

képes politikai napilap
Kossuth nyilatkozata szerint, az egyetlen függetlenségi napilap.

Megjelenik naponta **40.000** példányban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	12 frt.
fél évre	6 „
negyed évre	3 „
egy órára	1 „

Mutatványszámot bárkinek ingyen küld a „B u d a p e s t“ kiadóhivatala: Budapest, sarkantyus-utca 13-ik szám.

Legalkalmasabb

karácsonyi és ujévi ajándékok kaphatók

Reizer János

könyvkereskedésében Szatmáron.

Disművek.

I r ó m a p p á k.

Anthológiák.

Képek.

Ifjúsági iratok.

J r ó a s z t a l k é s z l e t e k.

I m a k ö n y v e k.

Albumok.

Képeskönyvek.

E m l é k k ö n y v e k.

Levélpapír ujdonságok a legkülönfélébb kiállításokban.

Legujabb divatu levelező kártyák.

Mindenféle naptárak 1894.-re.

A Pallas Lexikona és az Atheneum Lexikona részletfizetésre.

Igen olcsó gyári árak.

Törvényesen bejegyzett védjegy.

Kitűnő és utólérhetetlen Köhögés csillapító
 élvezeti cikk
 a

Bakcsy orvos és Rezutsek-féle „UNICUM“

kárpáti czukorka és szörp mely valamennyi eddig használt Maláta czukrokat felülmúl úgy kellemes íze mint jóságánál fogva. — Kapható Rezutsek Antalnál Szatmáron továbbá:

Frank P. Horváth Mór, Kaufmann Dávid, Kenyeres Károly, Kammler József, Koll Vilmos, Kugler György, Lövinger József, Morgenthál Mihály, Ruprecht József, Schaerli József, Szüts József, Wallon Henrik fia, Wollner Márton és Szentpétery Géza urak üzletében.

A **czukorka** 10, 15 és 30 kros csomagokban,

„ „ 15 és 20 kros dobozokban

A **szörp** 25, 50 kr. és 1 frtos üvegekben.

Az „igaz mérleghez.“

Közvetlen importált idei termésű

Orosz Karaván és Chinai Teea

szintugy

Jamaika és Brazilliai Rum

hozatalaim kitűnő és szakértelemmel válogatott minőségben az előhaladott idény miatt

rendkívül leszállított áron

bocsájtom a tisztelt közönség rendelkezésére:

Valódi francia J & F Marttel

Bisquit Duboche & Co

Tricoche & Co

és legjobb magyar Gróf Keglevich István

Magyar francia Világosi

Czuba Durosier & Co

Cognac

Egyszersmind ajánlok mindennemű **Fűszer és Csemege árut, Charles Cabos féle legjobb Teea süteményt, Pommery Grens, G. H. Mumm & Co és Törley Pezsgőt, Pipere cikkeket.**

Kész szolgálattal

Lövinger József.

1—10

A „Zöldfa“ vendéglő alatt.

Az „igaz mérleghez.“

Előfizetési felhívás

„KÉPES CSALÁDI LAPOK“

szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap 1894. év folyamára.

Megjelen minden vasárnap, diszes kiállításban, tetszetős borítékkal.

A „Képes Családi Lapok“ a legelterjedtebb, legdiszesebb s legolesőbb képes hetilap, a mely szívet és lelket nemesítő, hasznos és ismeretterjesztő olvasmányokat nyújt a magyar művelt olvasóközönségnek.

A „Képes Családi Lapok“ a legmagasabb irodalmi nivón álló lap, mely körül nemzeti irodalmunknak első rangú írói és írónői tömörülnek; így az 1894. évi első szám következő íróktól hoz közleményeket: Jókai Mór: „Hogy is volt ez a dolog?“ (Beszély). Beniczky Bajza Lenke: „A sors koczkája“ (Regény). Tölgyesi Mihály: „A gyémánt gyűrű“ (Humoreszk). P. Csorba Akos: „A Bosphorus partján“ (Rajz). Stiller tanár: „A fűzről“ (Orvosi cikk) stb. stb. Közlendők iratok e számba: Komócsy József, Varsányi Gyula, Feleki Sándor dr. A regény mellékletet Lauka Gusztáv írta, czime: „Pásztortűz és lidércfény.“ — A képek az új év alkalmából valók, s igen találó rajzok. A mi különös érdeket kölesönöz e számnak az, hogy az abban megjelent közlemények íróinak arcképeit s sajátkezü aláírásait is veszi az olvasó.

A „Képes Családi Lapok“ évenként, a szövegbe nyomott több regényt ad, elsőrangú írók tollából.

A „Képes Családi Lapok“ két hetenként megjelenő melléklapja, a „Hölgyek Lapja“ háztartási és divatrészszel ellátva, teljesen nélkülözhetővé tesz minden más divatlap tartását.

A „Képes Családi Lapok“ a fentebb említett szöveg között megjelenő regényeken kívül évenként, több önálló, eredeti, beköthető regényt ad jutalmul előfizetőinek.

S mindezen előnyök daczára, a „Képes Családi Lapok“-nak a „Hölgyek Lapja“ czimű divatlappal és Regénymelléklettel együtt, előfizetési ára csak egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Az előfizetési pénzek a lap kiadóhivatalához: Budapest, Nagy-korona-utca 20. sz. küldendők, amely kívánatra mutatványszámokat díjtalanul küld bárkinek, ha az iránt levelezőlapon megkerestetik.

Aki az egész évre szóló 6 frtnyi előfizetési összeget 80 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal egész évre beküld, annak 4 regényt, — aki félévi 3 frt előfizetési összeget és 40 kr. csomagolási és postaszállítási díjat küld be, annak 2 regényt, s aki 1 frt 50 kr. negyedévi előfizetési díjat s 20 kr. csomagolási és postadíjat egyszerre küld be, egy eredeti regényt küld ajánlva és díjmentesen jutalmul a kiadóhivatal.

A „Képes Családi Lapok“ kiadóhivatala
 Budapest, V., Nagykorona-utca 20.

Idénytől visszamaradt szövetek leszállított árák mellett.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlani

női és férfi divat üzletem,

a mely az őszi idényre már teljesen föl van szerelve finom és izléses **női és férfi ruha szövetekkel** és az ahhoz szükséges **bélések és díszekkel.**

Bevezettem ez alkalommal üzletembe **női- és leányka felöltőket, gallérokat, esőköpenyt, női bundákat és muffokat** nagyválasztékban hoztam, a mely cikkek közül, miután azok divatüzletemben teljesen beleillenek, állandó raktárt fogok tartani.

Szerződöttem üzletem részére egy elsőrendű női- és férfi szabászt s műhelyemben a legjobb munka erők vannak alkalmazva, ennél fogva ma már **képes vagyok** úgy a női ruhák és felöltők, valamint a férfi ruhák elkészítésénél a **legmagasabb igényeknek is megfelelni.**

Női kelengyékhez szükséges kész **fehérneműk, vászon, abrosznemű, harisnyák, függönyök, ágytakarók, posztókendők és szőnyegek** a legjutányosabb szabott árák mellett nagyválasztékban kaphatók.

A midőn ezen nagy áldozatokkal berendezett női és férfi ruha vállalatomat megkezdtem, azon ezél lebegett előttem, hogy az igen t. nagyérdemű közönség ne legyen kénytelen ruha szükségleteit a fővárosból beszerezni s hogy ezen vállalatomat fejleszteni képes lehessen, becses pártfogásukat kérve, maradtam

tisztelettel

Lengyel Imre.

38—

A
COGNAC-JPARO
Részvény-Társaság
BUDAPESTI CZÉG
KORONA-COGNAC

ja az élelmiszerek **egészségügyi szempontból** való **nemzetközi kiállításán** a **biráló bizottságtól különös megemlítéssel** a

NAGY
diszoklevelet

kapta; oly kitüntetés, melyet kivülről csak még egy francia ház mutathat fel. 999/C.

Főraktár Szatmáron: **Zommer Károlynál**; Kapható továbbá: **Győri József, Löbl Jakab, Morgenthal Mihály, Ruprecht József, Szentpétery Géza, Toldi István és Wallon Henrik fiánál.**

Tisztán kölcsönös. — Részvényesei
nincsenek.

A világ legnagyobb és leggazdagabb
életbiztosító társasága.

**BIZTOSÍTÉKI
ALAPJA**

1893. január 1-én

907 millió frank.

THE MUTUAL
new-yorki életbiztosító társaság
ALAPÍTÁSI ÉVE 1843.

Köt életbiztosításokat
a legelőnyösebben minden módozat szerint.

Prospectusokkal és
bővebb felvilágosításokkal szolgál a

Magyarországi vezérigazgatóság

Budapest, Bécsi-utca 5. szám.

2-6

Legalkalmasabb
karácsonyi és ujévi ajándékoknak
alkalmas tárgyak

beszerzésére ajánlom üzletemet a n. é. közönség szives figyelmébe, mely alkalomra gazdagon felszerelt raktáromban kaphatók:

diszes bőr-, plüss- és csontkötésű imakönyvek,

emlék- és kép-albumok,
üveg festményű szentképek,

csont- és gyöngyház-rózsafüzérek stb.

valamint bárhol megjelent **diszművek, képes- és mesés könyvek.**

Mint könnyen megszerezhető alkalom- és célszerű ajándéktárgyat ajánlom az „Athenaeum kézi lexiconát” 1 frtos és a „Pallas nagy lexiconát” 1 frt 50 kros havi részletfizetésre.

A főtisztelendő lelkész uraknak **kész bekötött anyakönyvek, anyakönyvi ivenk- és kivonatok, számadási ivenk és mindenféle egyházi nyomtatvány raktáramra** hívom fel becses figyelmét.

Üzletemet szives pártfogásukba ajánlva,

teljes tisztelettel
Lóvy Miksa

könyv- és papírkereskedő
az „Athenaeum kézi”- és
a „Pallas nagy lexiconának
főbizományosa.

A bethlehemi éj.

Könnyü röptü angyalsereg
Száll alá a légben,
Hófehér az öltözékök;
Ott lebegnek éppen,
Hol az éber pásztorörök
Őrizik a nyáját;
Merre tiszta szárnyok lebben,
Fény sugár-ut támad.

Liliomszál van kezökben,
Bölesődal az ajkón;
Énekekkel ringatózva
Kit altatnak vajjon? —
Csendes a táj, késő éj van,
Amint szállnak dallva:
„Pásztorörök ébredjetek,
Örömműnnp van ma!”

„Efratai Bethlehemben ¹⁾
Született a gyermek,
Ki a gonosz éjjelétől
S a bilinstől ment meg.
A királyi Dávid-törzsnak
Illetetlen ága
Szüzi liljomfakadásként
Hozta a világba.

Bételik a szent ígret.
Ma közétek lépe
Kiben áldva nemzeteknek
Minden földi népe. ²⁾
Csillaga az irgalomnak
Fönn ragyog az égen,
Föl nyomában! szívetekben
Szent örömláng égjen.” —

„Dicsőség a Mennybelinek,
Az örök Atyának!
Zeng az ének távolodva
Amint mennybe szállnak. —
Meglépetten a nyájörök
— Nem eléggé bátrak —
Nem tudják, való vagy álom,
Mit szemökkel láttak.

Utra keltek. — Bethlehemben
Ott pihent a kiseded,
— Merre az a fényes csillag
Ragyogással intett. —
A királyi sarj szegényül
A jászolban fekve;
Anyja, József s egy pár angyal
Örködtek fölette. ³⁾

Szemeiben üdvösségünk
Szent sugára ége;
Mosolyán a Szeretettnek
Leborultak térdre.
S megindulva emlékeztek
Az angyali szóra. —
Visszatérve hátatellen
Hirt adának róla.

Zolták János.

¹⁾ Megkülönböztetésül a Zabulon nemzetség Bethlehemétől. — Dávid király születéshelye. Mikeas 5. 2.

²⁾ Móz. I. 18.

³⁾ Az ég angyalai is társaságukba jöttek. Vogel Műve Sz. 61. III. 299.

A bethlehemi pásztorfiu.

A bethlehemi barlang templomában, mely azon a helyen épült, hol az Üdvözítő született, karácsony-éjjéli mise van. Az ájtatos hívők nagy serege tölti be a templom minden zugát; Dávid városának egyszerű lakója mellett távoli országok királya térdel; a magas észak fiának fohásza dél szülöttének könyörgéseivel vegyül s a nyugat sápadt yankéja kelet barna zarándokával együtt hullatja a meghatottság könyeit.

Begjamin, egy tíz éves kis bethlehemi pásztorfiu térdel csöndesen a templom egyik szegletében fuvoláját kezében tartva. Mig tekintete a kiseded Jézus szobrán csügg, ártatlan areza oly meghatott, szemeiben köny csillog s kis kezeit összetéve halkán imádkozik. Imádsága oly panaszos!

— Kiseded Jézus! — így szól — Miért nem éltem én akkor, mikor te születél? A hirre, hogy a világra jöttél, mily örömmel futottam volna hozzád! Elhoztam volna neked kedves bányomat. Fuvoláztam volna kis hangszeremen édes dalokat, mig álomba nem szenderülsz. El nem váltam volna bölcsőtől egy pillanatra sem. Ó miért nem éltem én akkor?

Igy imádkozott a kis pásztorfiu s könyek peregték alá ártatlan arcácskáin.

Egy előkelő angol hölgy van a kis fiu közelében. Karján kosarat tart, melyben virágok vannak: Jerichó rózsái, Basan lilomai s Cedron nefelejtséi. A kis Jézus jászolának feldiszipítésére szánta a mezők eme ékességeit. Meghatottan szemléli a kis fiu áhitatát, hallja susogva kiejtett szavait s úgy megindul rajtuk.

A kis pásztorfiu búsan tovább imádkozik. De ime, lassankint álom nehezül érkezikre, szempillái lecsukódnak s a templom falához dőlve csöndesen szunnyadoz.

És álmodik. Álmodja, hogy látja a kis Jézust a Boldogságos Szüz ölében. Ó mily kedves mindkettő! Örömmre gyul szive, hogy vágya teljesült s fuvoláján szép dalt zeng az isteni kisedednek.

A hölgy még folyton szemléli a kis pásztorfiut. Látja, hogy álmában ajkai mozognak s ujjai a fuvola bilentyüin járnak. Eltalálni véli álmát. Halkan hozzá megy, megsimogatja arcát, fuvoláját szép virágokkal díszíti föl s melléje egy csokrot tesz, melybe ügyes kézzel egy fényes aranypénzt rejt el.

A kis pásztorfiu tovább álmodozik. Álmodja, hogy az Isten anyja kedvesen fogadta szolgálatát, nyájasan magához intette s arcát megsimogatva így szólt: „Benjamin! Köszönöm szép játékodat. Megjutalmazalak, de nincs mivel, mert lásd magam is szegény vagyok; a barmok tanyája képezi lakásomat. Fogadd hát tőlem azt, amit adhatok!” S ezzel feldiszipíté fuvoláját a legszebb virágokkal. Azután csokrot adott át neki ily szavakkal: „Legyen ártatlanságod mindig szennytelen, mint e lilium; Isten iránt való szereteted égő, mint e rózsza; reményed irányuljon folyton az ég felé, melyet e nefelejts jelképez!”

Kimondhatatlan boldogság sugárzott le az alvó kis pásztorfiu arcáról.

Az isteni tisztelet tovább folyik. Az ősz patriáreha már a glóriát intonálja s a kar lelkesedetten zendíti rá az angyali dicsőítő éneket, úgy hogy a templom megrendül belé.

Fölbred a kis Benjamin. Tekintete

először a felvirágozott fuvolájára és a csokorra esik.

— Tehát való az, a mit átéltem és nem álom? — kiáltja lelkesülten. — Valóban ajándékot kaptam a szüzanyától?

A fuvolát és a csokrot magasan tartva kifut a templomból, hogy megmutassa kinéseit apjának s testvéreinek, kik nyájaikat őrzik kint a mezőn, miként őseik tették ama boldog éjjelen, melyen a Megváltó megszületett.

A mint szalad s futásában nézegeti a csokrot, észreveszi, hogy a hold sugaraitól valami fényes tárgy csillog annak belsejében. Oda kap s ime, kihullik egy fényes éreztarab, mely csengve tánczol a talaj kopár szikláin.

Fölveszi.

— Mi ez?

— Egy aranppénz.

— Jaj nekem! Ah! Rút ámitás, gyalázatos csalás a mód, melyen hozzám kerültek a virágok. A szüzanya szegény; aranyja, ezüstje ninesen; ezt a pénzt nem ő adhatta. Tehát álom volt minden.

Szólt s a pénzt és a virágokat messze dobva, búsan sirdogálva haladt előre a hold által megvilágított ösvényen, a pásztoraknyhók felé, hol atyja a juhokat őrzé, miként ősei tevék ama boldog éjjelen.

Bagossy Bertalan.

Levél Meránból.

Merán, 1893. decz. 7.

Sokan és sokat irtak s irnak főleg az újabb időben dél-Tirol Merán nevű klimatikus gyógyhelyéről, természeti sajátosságairól, szép s romantikus fekvéséről. Verseikben megéneklék a tiroli költők, kalandjaikban magasztalják mind ama turisták, akik csak valaha festői vidéken jártak; elragadtatással nézi minden idegen s hozzá bizonyos lázas ihlettel nem egy vidéketfestő és rajzoló művész. Délies s gazdag florájáról beszél a növény-tudós, ritka ásványokban, kőzetekben s haloidokban dús gazdag hegyeiről s földrajzi viszonyairól irnak geologusok s mineralogusok. Történelmi szerepe hiteles adatok szerint kimutatva, csaknem a Kr. utáni első századig vezet vissza a történetbuvárt, midőn a római uralom alatt Maja, Mais s castorum majense név alatt már szerepel.

De mindezeket eltekintve, magasztalja, dicsőíti s áldja Merán s vidékét főleg azok ezrek száma, kik betegesen, megtört testi szervezettel jöven ide, derült kék ege alatt, üde klimáját élvezve s fenséges levegőjét szíva, csakhamar meggyógyultak s egészségesen térhettek vissza édes otthonukba.

Merán, szerencsés fekvésénél fogva, valóban az európai contingensen levő klimatikus gyógyhelyek elsői közé tartozik. Az adriai tenger felett 324 méter magasságban fekszik; észak, kelet s nyugat felől 2000—3000 méter magasságu s többnyire hófedett csucokkal bíró havasok által van körülövezve s így teljesen megvédve erős szelek, viharok s mindennemű zord időjárások ellen, csak dél felé a tiroli költők által annyira magasztalt Etsch völgybe nyílik a szemnek távolabbmenő láthatára, melyet a messze távolban fekvő trienti illetőleg fleimseri festői, kék hegyek határolnak. Merán teljesen önmagán hordja a délies vidékek karakterét, mert mint néhai Dr. Lohse — meráni híres orvos mondá — hol a scorpiók sziklák hasadékaiban s sziklatöredékes kőzetek alatt

ezerszámban tanyáznak, hol *Cermatia arenoides* s *Mántis* oly sűrűen találhatók s *Cikádák* az év minden szakában örökzöld lombok alá rejtőzve, folyton-folyvást elbájoló énekeikkel az embert gyönyörködtetik, hol az amerikai *Agave* 2 $\frac{1}{2}$ méter magasságu példányai még a vadonokban is található — ott kizárólag egy klimát kell föltételeznünk.

Rendkívül nagy előnyére szolgál Meránnak s ép ezen körülmény folytán annyira látogatott is, hogy a mell s tüdő betegre általában véve légző szervekben szenvedőkre oly annyira veszedelmes őszi és téli hideg s nedves szelektől szerencsés fekvésénél fogva meg van óva, nem különben, hogy a novembertől áprilisig tartó időközben nálunk oly gyakori esős s ködös időjárás, pláne havazás, itt a ritkaságok közé tartozik; ha elő is fordul, rendkívül kevés ideig tart. Most is csaknem folyton-folyvást felhőtlen, tiszta, verővényes, meleg napjaink vannak; a legnagyobb hideg eddig tegnapi volt midőn a légsulymérő 2 R^o-t mutatott; nappal egész nyárias meleget élvezünk 17°-25° a rendes, természetesen a nap által folyton megvilágított helyeken. Reggel 10 órától délután három óráig — ezen idő alatt látván csak a napot, hátralevő időben a hegyek takarják el — a legmelegebb levén, ezen időt használják fel az itt időző üdülők és betegek a szabadban való mozgásra, sétára s kocsiszásra. Eddig már 6000 körül levén az idegenek száma, elképzelhető, minő sürgés-forgás lehet a sétatereken, hol az európai contingens csaknem minden országából valókkal találkozik az ember. Emitt franczia, amott angol, itt német, amott magyar, egyik helyen olasz, másik helyen román társalgókat hallunk beszélni s látjuk egyszersmind a saját szerű szokásoknak s a divatnak sokféle változatoságait.

Merán város szépművészeti bizottsága karöltve az egészségügyi bizottsággal, fáradhatlan buzgalommal gondoskodott s gondoskodik arról, hogy a vendégek kényelme biztosítva legyen, üdülési szezonjuk minél kellemesebbé és élvezetesebbé tétessék. A szabad levegőn való tartózkodásra s mozgásra levén a fősuly fektetve, e célból szebbnél-szebb sétatereket s utakat készítettek s alakítanak folyton-folyvást. A felső s alsó Maist Merántól elválasztó, mély eséssel s zugó morajjal tovasiető *Passer* folyó mindkét partján levén a legjótékonyabban ható s legtisztább levegő, e helyeken találjuk a legszebb sétahelyeket. A folyó jobb partján van a *Gizella*-promenáda, a zenészek s a vendégek számára a legelegánsabban berendezett kies *Pavillon*, hol naponként 10 órától délután 3 óráig a sétáló vendégek szórakoztatására koncert van. A zenekar igen jól játszik, jóllehet legtöbbszörre klasszikus darabok képezik a program tárgyat, a derék karmester az egyes nemzetiségeket megörvendeztette a nemzeties dallokat s darabokat sem mellőzve; ép tegnapi levén a sétateren, az itt időző magyar vendégek nagy öröme, egyes magyar dallokat játszottak, minek természetes következménye egy itt-ott felhangzó „Éljen“ s élénk taps volt.

A *Gizella*-promenáddal összefügg a déli növényekkel beültetett s így folyton zöldelő *Gilf* promenád, melynek tekervényes utai fölvezetnek a 300—400 méter magasba, a küchel hegy lejtőjén álló „*Tappeiner*“ emlékoszlophoz. A *Gilf* promenád nem csak Meránnak, hanem egész környékének egyik legszebb disze. A küchel hegyre felvezető *serpentin*-utakról festői a kilátás a közvet-

len mélységben sziklák között mély robajjal tova siető regényes *Passer* folyóra, s azon nagyszerű vizesésre, mely sz előttünk álló *Zenovár* romjai alatt folyton-folyvást gyönyörködtet. Körülbelül egy hónappal ezelőtt nyílt meg s adatott át a közönségnek a még most is élő *Dr. Tappeiner* *Ferencz* érdemében *dus meráni* orvos által följánlott s berendezett remek séta-ut; e mellett látjuk a gyönyörűen kidolgozott, s fehér márvány talpazaton álló *Toppeiner* remek szobrát, melyet a tisztelet és hála jeléül *patiensei* s *meráni* város előjárósága emelték számára.

A *Passer* folyó bal partján van a esinosan berendezett „*Mária Valéria*“ sétater, melyet fekvésénél fogva, főleg a nyári szezon alatt keresnek föl sűrűbben.

Figyelemre méltó és dícsérendő azon rendkívüli tisztaság, melyet a sétatereken s üdülő helyeken tapasztalunk. Mell-, tüdő- s légzőszervekben szenvedők képezvén a vendégek nagy számát, szigorú parancs folytán tiltva van az ugynevezett „*Kurstunden*“ alatt a dohányzás. A vendégek által sűrűbben látogatott sétahelyeken, nem különben plakátokon olvasható nem egy helyen azon észelyes s nőknak való felhívás, miszerint a hölgyek kéretnek a sétatereken nem port verő uszályos ruhában megjelenni.

A kényelmes s egészséges lakásokon, gyönyörű sétatereken kívül a legnagyobb kényelemmel s modern izléssel berendezett s pneumatikus kamarákkal ellátott fürdő-intézetéről is gondoskodva van, hol mindennemű fürdő, esetleg *massage*-, *Kneip*-kúra igénybe vehető.

Ennyit kívántam előzetesen *meráni* megfigyeléseimből közölni, nem tévén említést szándékosan magáról a tulajdonképeni város nevezetéseiről, hagyván egyet-mást másorra. Azon megjegyzéssel zárom be soraimat, miszerint *Meránt* s klimatikus vidékét néma sorokban, a maga szépségében és regényes főségében valakinek bemutatni alig sikerülend s jól mondja a *tirol* közmondás: „*Meran muss man sehen, sonst dessen keine Ideen.*“

Másrésről vajmi igaz, hogy *Merán* üde levegőjének varázsereje, vidéke romantikus szépsége s az élénk természetének behatása folytán az emberi szív fölvidul s az ember mintegy feledni kezdi betegségét, baját s jáját, addig egy-egy beteg felebarátjának szánalmas tekintet, mely egy átélt kínos betegségről, avagy még folyton gyötrő fájdalomról beszél, lehangolja az emberi kedélyt s fájó részvétre indítja; s így az öröm s bú, mint mindenütt, itt is folytonosan váltakozik.

Günther Ottó.

Irodalom.

— *Utmutatás* a lelki béke megszerzése- és megőrzésére. *Irta* P. *Lehen* jézustársasági atya. A IV. franczia kiadásnak *Brucker* J. jézustársasági atya által összevont XII. német kiadása után. Fordította *Sarmaságh Géza* szatmáregyházmegyei áldozó pap s kir. kath. főgymn. tanár. Asketikus művekben szegény irodalmunkat óhajtom gyarapítani e kitűnő művel, a mely célját, tárgyalás-módját, főleg hatását tekintve még a külföldi e nemű művek között is kiváló. *Czélját* tekintve kiváló azért, mert a ker. tökéletesség életszabályait elejétől végig kizárólag azon szempontból veszi tárgyalás alá, hogy a lelki élet ezérféle állapotában mindenütt megóvja a gyöngéd, aggódó vagy tájékozatlan lelkeket az előhaladás nagy ellenségétől, a lelki nyugtalanságtól, a mely

többszörre képzelt okokból, tulzásból, az arany középut nem kellő ismeréséből származik. *Tárgyalás-módját* tekintve kiváló azért, mert nem csak buzdit, utmutatást nyújt, hanem szigorúan tudományos pszichológiai alapon a lelki élet titkaiba hatolva mindenütt reá mutat az észszerű okokra is; nem hagy érintetlenül a gyöngéd, aggódó vagy bátortalan lelkeknél szokásos finom ellenvetések közül egyet sem, s ezeket elsőrangú tekintélyekre is támaszkodva a józan ész érveivel annyira megdönti, hogy a nyugtalanlankodó lelkeknek nincs más menekvésük, mint a — teljes megnyugvás. És ebben ki van fejezve kiváló hatása is, melyet mindenki érez, a ki e művet olvassa. Minden újabb fejezet után növekszik nyugalmunk, új tápot nyer lelki bátorságunk. *Biztosítja legnagyobb kincsünket, a lelki békét, ha bírjuk; biztosan megszerzi, ha valami módon elvesztettük azt.* Négy részre oszlik e mű, mindegyik ugyanazon czélt, a lelki megnyugtatót és felbátorítatót tartva szem előtt. Az I. az *Isten akarataiban való megnyugvás* minden körülményre kiterjedő módjairól szól különösen a szenvedő lelkeknek, a kiket *Isten* kifürkészhetetlen Gondviselése meglátogatott. A II. a különböző lelkigyakorlatok s tökéletes élet arany középutját világítja meg, mint a lelki béke biztos alapját, — és e középuttól való eltérés számos módjait, mint a lelki nyugtalanság forrásait. A III. a legkülönbözőbb lelkiállapotokra kiterjeszkedve tárja elénk az eszközöket, melyekkel a lelki békét zavaró körülmények (kisértések stb.) között nyugalmunkat megőrizhetjük vagy ismét visszaszerezhetjük. A IV. rész az ugynevezett *scrupulusokat* tárgyalja oly bőven és ezek minden nemére kiterjeszkedőleg, a mint ez alig található más műben. Végül a *függelékben* igen gyakorlati és változatos módokat nyújt az ima, elmélkedés és lelki gyakorlatok könnyű végzésére. A kiváló mű értéke iránt tájékozásul megemlíthetjük még, hogy szerzője, P. *Lehen* jézustársasági atya előbb világi ember volt, végzet jogász s így teljesen ismeri a világot, — aztán számos éven át volt a jézustársasági növendékek lelki vezetője, híres gyóntató s így ismeri a lelki élet legmélyebb titkait is. E mellett a lelki élet legelső tekintélyeit szólatatja meg, több helyt egész fejezetekben, különösen *szalezi* sz. *Ferenczet*, *Fenelon-t*, *La Colombiere-t*, *Gaudot*, *Michel-t*, *Duguet-et* stb. Műve francziában 4, németben 12 kiadást ért meg. Nagy szolgálatot van hivatva tenni e mű főleg a **gyóntató, lelki atyáknak, lelkészeknek, a férfi és női szerzetek tagjainak**, a magasabb lelki életben még most izmosodó növendék papoknak s mindazon világiaknak, a kik valódi istenes életre s ebben a világon egyedül biztos és boldogító lelki békére szert tenni akarnak. Azért a 25-26 nyomtatott ivre 420—450 l. terjedő vaskos kötet árát, a mely a németben 2 frt., a nagyobb elterjedés reményében csak igen csekély 1 frt 10 krra szabtam (áldozó papoknak 3 int.) Növendékpapoknak, ha egyszerre legalább 10-en rendelik meg, 90 krért küldöm szintén bérmentve. Ily olesó ár mellett mulhatatlanul tudnom kell előre, hány példányban nyomassam a művet s azért tisztelettel kérem megtenni a szives megrendelést (előfizetést) előre, legkésőbb f. é. decz. 25-ig, annál is inkább, mivel a mű körülbelül csak annyi példányban lesz nyomtatva, a hányban megrendeltetik s a műnek bolti ára a február hóban történő megjelenése után 1 frt 50 kr. lesz. Szatmáron, 1893. decz. 3. *Sarmaságh Géza* főgymn. tanár.